

ԼՐԵԿԵՏԵՐ ՅՈՒԹԸԿ ՀԱՅԵՐԻՆ ԼՐԾԳԻՐՆԵՐՈՒ

ՈՐՈՇ Ք Վ Բ Գ Տ Ն Ո Ւ Խ Ե Մ Մ Խ Ո Ւ Թ Ը Ր Ե Ա Ն
Մ Ա Տ Ե Ն Ե Պ Ւ Ր Ս Ն Ե Մ Է Հ Ա Վ Ե Ն Ե Ա

1794—1921

Այլ եւ այլ ժամանակներ ինչդրուած է Մատենադարանի վարչութենէն ծանօթացնել Հասարակութեան այս ամէն ազգային սիթենը, որոնք կը գտնուէն մեր հաւաքման մէջ. եւ այս կրկնն նպատակաւ. նախ որպէս զի յայտնի ըլլայ թէ ինչ ընծայած է հայ միտքն յընթաց գլաւուց, եւ երկրորդ՝ գիտնայ Հասարակութեան թէ ։ Իւր կարող է օգտուիլ այդ նիւթերէն։

Համակերպանով առաջարկութեան Մատենադարանի վարչութենը 1895ին հրապարակ հանեց իւր հաւաքման մէջ գտնուած հայերէն Ձեռազիներու մատրաման ցուցակը հոյակապ հատորի մը մէջ։ Կը բաղձար դրոշմել նաև. հայ մամուլի արտադրութեանց ցուցակը, բայց շրջան իրականացնել իւր փափաքը, զանգիտելով մեծածախ ծննդարկութեան առջև։

Թողով ապազային տպագիր մատենաներու ցուցակն հրատարակութենը՝ այսօր հրապարակի վայ կը ընչենք ամփոփ ցուցակ մը հայերէն Լրագիներու, որոնք մեր հաւաքման ամէնէն կապեւու մասն կը կազմն։

Հրատարակութեամբ կրկնն նպատակի կը ծառ-տինը. 1. Ժանօթացնել Ազգին մեր Հաւաքածոյը այսպէս ինչպէս է, որպէս զի ամէն նետաքրքրուող կարող ըլլայ օգտուիլ անկէ ինչպէս եւ երբ կը փափաքի։ Մեր Մատենադարանը անսահման բաց է այս ամէնուն որոնք հետամուտ են քըսու հայ անցեալ կեանքն եւ պատմութիւնը։

2. Խոնցել Ազգին, որ համբ ծեռնոտու ըլլալ մեզի լրացնել ծոխացնել մեր Հաւաքածոյը միայն յօդուտ եւ ի պարծանս Ազգին։ Սյո նպատակաւ ալ նշանակած ենք մին մի Լրագի բով թէ ինչ թուեր կը պակսին մեզի հաւաքածոյը ամբողջական ընծայելու համար։

Հայերէն Լրագիներու լիակատար հաւաքածոյը մը կազմել միակ փափաքն եղած է Մատենադարանի վարչութեան տարիներէ ի վեր. սակայն անպատմելի դժուարութեանց կապուած է իրագործումը. ինամի, աշխատութիւն, ջանք անպակաս եղած է միշտ հանելու նպատակի։ Փիտի հոստովանինք թէ մեր Բարեկամներու բարեացակամ ծեռնոտութիւնն ալ չէ պակսած մեզի, որոնց նաև հրապարակաւ կը բերինք մեր չորհակալութիւնը։ Շորհապարտ պիտի զայ ինք գինք Մատենադարանի վարչութիւնը նաև հանդէպ այս ամէնուն, որոնք որ և իցե կերպով կը նպաստեն մեծ լրացնելու մեր Հաւաքածոյը պակամները։ Եթէ թիշ մը բարուին ինչ զգացներ, մատենադարաներու խորշեր, անկիւններ, վատահ ենք թէ պիտի յայտնուին ինչ եւ նոր Լրագիներու շատ մը թուեր, որոնք իրենք իրենց մէջ անպէտ՝ կընան օգտակար ըլլալ մեր և մնանուն հաւաքման եւ այսու գիտութեան։ Այս դրզն յոգնութիւնն պիտի ինդրենք հայ գրականութեան բարեկամներէն։

Մեր սրտագին շորհակալութիւնը նաև Մնա. Հ. Ռաֆակէ Քունամի, որ համեցաւ ինամով ի մի հաւաքածու բարու ծանօթ եւ անծանօթ Լրագիներու անունները եւ կազմել այս լիակատար ցուցակը։

Դիեննա, Յունուար 1922.

Հ. Ն. ԱԿԽՆԵԱՆ

Մատենադարանապետ:

ԱԶԱՏ. Կիսամանեայ, Նիւ Եորք 1918, թ. 1—18: [1]

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ. Օրաթերթ, Կ. Պոլիս 1909—1921:

1912, թ. 1ը (967) կը կոչուի “Առաջամարտ”;

— 1912, թ. 1—2 (968—969) կը կոչուի

“Բագիկ”, — 1912, թ. 1—5 (970—974)

կը կոչուի “Բիթանիան” — 1912, թ. 2—4

(1079—1151) “Առաջամարտ” — 1912,

թ. 6—16 (1052—1062) կը կոչուի “Բիթ-

թանիան” — 1912, 5—35 (1063—1093)

“Առաջամարտ” — 1912, թ. 1 (1094) կը

կոչուի “Աղդակ”, — 1912, թ. 17—30

(1095—1108) կը կոչուի “Բիթանիան” —

1913, թ. 2—3 (1109—1110) կը կոչուի

“Աղդակ”, — 1913, թ. 1 (1260) կը կոչուի

“Մեղու”, — 1913, թ. 1—47 (1261—1307)

կը կոչուի “Շանթ”, — 1914, թ. 1 (1430)

կը կոչուի “Շանթ”, 1914, թ. 1431—1585

կը կոչուի “Ճակատամարտ”, — 1918, թ.

1—12 (1816—1827) կը կոչուի “Արդարա-

մարտ”, — 1918, թ. 13—32 (1828—1847)

“Արիամարտ”, — 1918, թ. 33 (1848) կը

կոչուի “Ճակատամարտ”;

Պատու, 1914, թ. 1586—1589, 1594—1642,

1650—1652, 1656—1660, 1667. (1915,

1916, 1917 տարիները (լյոյ չեն տեսած)։ [2]

ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ. Շաբաթաթերթ (յաւելուած)

1910/11, թ. 1—72; — 1911/12, թ. 1—7

(73—79) կը կոչուի “Բագիկ”։ [3]

ԱՐԴԱՐԱՄԱՐՏ. Տես “Ազատամարտ”։ [4]

ԱՐԻԱՄԱՐՏ. Տես “Ազատամարտ”։ [5]

ԱԶԱՏ ԲԵԼ. Շաբաթաթերթ, Աղեքսանդրիա (Եղիպատ.) 1903, Ա. Ե. տարի։ [6]

ԱԶԱՏ ԽՕՍՔ. Շաբաթաթերթ, Պարիս 1901—

1905. [7]

Պատու, 1901, թ. 6—12. [7]

ԱԶԱՏ ԽՕՍՔ. Շաբաթաթերթ, Աղեքսանդրիա (Եղիպատ.) 1906—1907.

Պատու, 1906, թ. 34—38. — 1907, 3—

ցվերջ. [8]

ԱԶԱՏ ԽՕՍՔ. (Խմբատիպ), Վան, 1907—1908,

թ. 1—7. [9]

. Հայուն։ [9]

ԱԶԱՏ ՍԻԿՆԻՔ. Գորիս 1921. [10]

ՀԱՅԱՑՈՒԹԻՒՆ. Կիսամանեայ. Նիւ Եորք 1890—

1892, թ. 26—59 (ի սկզբան ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ).

1889, թ. 1—25). տես “Արեգակ” (Ըսթեռ-

լին): [11]

ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ-ԼՈՅԸ. Խմբատիպ, Կարին 1908:

Հայուն։ [12]

ԱԶԳ. Շաբաթաթերթ - Եռօրեայ - օրաթերթ,

Պոսթոն (Ամեր.) 1907—1921 (Ա. Ֆ. Դ. տարի): — 1921, թ. 1873 կը կուեալ կը

կոչուի “Աղդ-Պահակ”:

Պատու, 1911/12, թ. 31 (232). — 1912/13,

թ. 52 (311) եւ 53 (312). — 1913/14,

թ. 1 (313), 3 (315), 9 (321), 10 (322),

11 (323), 17 (329), 21 (333), 22 (334),

- 26(338): — 1914/15, թ. 4—23, 27, 38—
48, 51—54, 57—67: — 1915, (թ. տարի),
թ. 10 (441), 10 (442), 17 (453), 17 (454),
20 (459). — 1915/16, թ. 3 (474)—10
(480), 14 (484), 17 (487), 18 (488), 28
(498)—33 (503), 44 (514), 51 (521), 54
(524)—65 (535), 68 (538), 70 (540), 72
(542)—96 (566), 98 (568)—101 (571),
108 (578)—189 (659). — 1917—1918
(Ժ. մ. — Ժ. բ. տարի) ամբողջապես: — 1919
(Ժ. մ. տարի), թ. 103—136 (1258—1291):
— 1920 (Ժ. մ. տարի), թ. 69—105, 184: —
1921 (Ժ. բ. տարի), թ. 132, 133, 135, 189,
224 (1858)—... (1873). [12]

ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻԾԸ. Կիսամեայ, Թիֆլիս
1896—1913 (Գիրք Ա.—Ի.Դ.):

Պահանջման 1914—1915 թվական: [13]

ԱԶԳԱԾԵՐ. Հաբաթաթերթ-կիսամեայ, Կալեկաթա, 1845—1851: [14]

ԱԶԳԱԾԵՐ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ. Կալկաթա 1848—
1851, Ա.—Գ. Հա. թ. 1—66: [15]

ԱԶԳԱԿ. Օրաթերթ, Կ. Պոլիս 1912, թ. 1
(1094): — 1913, թ. 2—3 (1109—1110),
տես նաև «Ազատամարտ»: [16]

ԱԶԳԴԱԿ. Հաբաթաթերթ, Կ. Պոլիս 1908/9,
թ. 1—41: [17]

ԱԶԳԴԱՐԱԲ. Ամաթերթ, Մատրաս (Հնդ.) 1794—
1795:

Պահանջման 1794 էն՝ յայտարարութիւն առանձին
տպուած եւ ճակատ, — 1795 էն՝ էջ 354—
355, որ է մէկթուղթ: — 1796 էն՝ Յունուար
եւ Փետրուար, թ. 1—2: [18]

ԱԶԳԴԱՐԱԲ. Երկշաբաթաթերթ, Մատրաս (Հնդ.)
1846: [19]

2-անին: [19]

ԱԶԳԴԱՐԱԲ ԱՌԱՋՈՒԴԱՐԱՆԻ. Հաբաթաթերթ,
Դաւրէժ 1904/5, թ. 1—34: [20]

ԱԶԳԴԱՐԱԲ ԲԻՒԶԱՆԴԻԵԱՆ. Հաբաթաթերթ
Կ. Պոլիս, ունինք 1840, թ. 1 եւ 1841, թ. 6:
[21]

ԱԼԻՔ. Օրաթերթ, Թիֆլիս 1906, թ. 1—83
(շաբունակութիւն «Յառաջին»): [22]

ԱԼԻՔ. Օրաթերթ («Յառաջին»), Կարին 1914,
թ. 1—13 եւ 15—16:

Պահանջման թ. 14, 17: [23]

ԱԽՈՒՐԵԱՆ. Օրաթերթ, Ակերանդրապօլ 1907—
1913:

Պահանջման 1913, թ. 6, 7, 9: [24]

ԱՂԱՂԱՆ. Ամաթերթ, Դաւրէժ 1912, թ. 1—4:
«Ղարագաղն անուամբ կը շարունակուի»: [25]

ԱՂԱՍԻՆԻ. (Խմբատիպ). Իզմիտ 1909, թ. 2.
Պահանջման թ. 1, եւն: [26]

— (Խմբատիպ) Սեբաստիա 1913, թ. 2.
Պահանջման թ. 1, եւն: [27]

ԱՂԱՍԻՆԻ ՏԵՂՈՑ. Ամաթերթ, Կրման-Խոստր-
ջուր 1914, թ. 1: [28]

ԱՂԲԻՒՐ («Տարագ»). Ամագիր, Թիֆլիս 1883—
1914.

Պահանջման 1893, թ. 3, 7—10: — 1914,
թ. 6: [29]

ԱՄԱՆՈՐ (Խմբատիպ). Կ. Պոլիս 1909, թ. 7, 8:
Պահանջման թ. 1—6: [30]

ԱՄԱՆՈՐ (Չեռագիր), Սեբաստիա 1914, թ. 1, 2:
1910—1914: [31]

ԱՄԱՍԻԱ. Ամասիա 1911, թ. 1—22: [32]

ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ. Շաբաթաթերթ, Խարբերդ
1910—1914: [33]

Պահանջման 1910, թ. 20, 22, 42, 43: [33]

ԱՄԻՍ. (Ուր եւ Երբ անձանօթ):
2-անին: [34]

ԱՄԽՈՐԵԱՑ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ. Մուրատ-Ռափ. Խախ-
կին Աշակերտաց Միութեան, Կ. Պոլիս
1909—1911, Պրակ 1—34: [35]

ԱՅԳ. 1915?—1921, Թաւրիդ:
2-անին: [36]

— Հաբաթաթերթ, Պարիս 1919—1920, թ.
1—24: [37]

Պահանջման թ. 22: [37]

ԱՆԱՀԻՏ. Ամաթերթ, Պարիս 1898—1911:
(Ա.—Ժ. տարի): [38]

— (Խմբատիպ). Սիվրի Հիսար 1911, թ. 1, 5
9, 14, 15: [39]

Պահանջման թ. 2—4, 6—8, 10—13: [39]

ԱՆԴԻՄԱՆԻԿ. Հաբաթաթերթ, Սեբաստիա 1909—
1911:

Պահանջման 1911, թ. 83: [40]

ԱՆԻՒ. Հաբաթաթերթ, Բագու 1908, թ.
1—14: [41]

— Աղեքսանդրիա (Եղիպ.) 1915—1917:
2-անին: [42]

ԱՆԿԱԼԻ ՄԱՄՈՒԼ. Օրաթերթ, Թիֆլիս 1907,
թ. 1, 2: [43]

ԱՆԿԱԼԻ ՏԻԴՐԻՍ (Խմբատիպ). Տիարակերի 1909,
թ. 1: [44]

ԱՆՎԱՄՈՒՍ. Հաբաթաթերթ, Թիֆլիս 1907
թ. 1: [45]

ԱՇԽԱՏԱՆՔ. Հաբաթաթերթ, Թիֆլիս 1880—
1881. Ընդ ամեն 12 թիւ հրատարակուած
2-անին: [46]

— Հաբաթաթերթ, Թիֆլիս 1906, թ. 1—45
— 1907, թ. 1: Կը շարունակուի. «Կոր աշխատանք» անուան ներբեւ. թ. 1—12: [47]

— Հաբաթաթերթ, Իզմիր 1910—1914, թ.
1—(260): [48]

— Հաբաթաթերթ, Վան 1910—1914/5:
Պահանջման 1914 դ. տարի թ. 197—199.
1914 ե. տարի թ. (1) 200—(5)204
1915. [49]

ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՐ. Աղեքսանդրապօլ 1920:
2-անին: [50]

— Հաբաթաթերթ. Նիւ-Երբէ 1921: [51]

— Թաւրիդ: [52]

2-անին: [53]

ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՐ ԳԻՒՂԱՑԻ. Երեւան 1921:
2-անին: [54]

(Համարականիւն)

